

Vinterfunn av padder og frosk

OLA M. WERGELAND KROG

Wergeland Krog, O.M. 2004. Vinterfunn av padder og frosk. *Natur i Østfold* 23(1-2): 18-20.

En frosk og fire padder ble vekket av vinterdvalen på solrike dager i desember og januar og hadde tatt seg opp på isen på de to vannene Gulltjern og Stiksvann i Degernes i Rakkestad kommune. De hadde blitt overrasket av natterfrost og ble funnet fastfrosset i isen. Hadde disse overvintret i vann eller på land?

Ola M. Wergeland Krog, 1892 Degernes, e-post: omwk@online.no

Vinteren 2004 – 2005 var uvanlig mild, og mange vann frøs sent til. I Degernes i Rakkestad kommune gikk isen opp igjen på mange både små og store vann omkring den 8 januar. Med noen få unntak har snøen vært så godt som fraværende helt fram til denne artikkelen skrives i midten av mars.

Under en skøytetur på Gulltjern i Rakkestad kommune den 12. desember 2004 ble det funnet ei padde *Bufo bufo* og en vanlig frosk *Rana temporaria* fastfrosset i isen henholdsvis 40 og 50 meter fra land. Isen var glassklar, og det var en stripe med åpent vann langs land etter noen dager med mildvær. De hadde trolig blitt overrasket av natterfrost, ingen av disse to ble fotografert, men de var helt hele og satt i naturlig sittestilling. Vannet ble grundig befart, men det var bare disse to individene.

Den 1. februar 2005 ble to padder funnet stivfrosne på isen på Stiksvann, bare en drøy kilometer fra Gulltjern.

Halve Stiksvannet ligger i Halden kommune og den andre halvdel i Rakkestad kommune. Den ene padda ble funnet i Halden-delen av vannet (fig. 1) og den

andre i Rakkestaddelen (fig. 2). En skøytetur hele vannet rundt to ganger avdekket ikke noen flere enn disse to. Det hadde vært mildvær og flott solskinn de foregående to dagene. Vannet hadde sunket og isen hadde brukket langs land, og det hadde dannet seg store hull i isen i ”knekken” der vannet hadde trengt opp. Begge paddene ble funnet i slike gjenfrosne dammer i ”knekken” langs land. Begge paddene ble forsiktig hogget løs fra isen og fraktet hjem i hver sin store isklump. De ble lagt til forsiktig optining i badekaret (fig. 3), men livredningsforsøket lyktes ikke.



Fig. 1. Ei padde hadde blitt lurt av mildvær og solskinn i januar og ble overrasket av natterfrost. Bilde fra Stiksvann sett nordover. Foto: Ola Wergeland Krog.



Fig. 2. Padde som ble innhentet av nattefrosten. Foto: Ola Wergeland Krog.

Den siste padda (fig. 4) ble funnet ikke langt fra funnstedet for padde 3 (se funndata) den 27. februar 2005, men denne var tydelig mumifisert og hadde trolig ligget der en stund. Det er ikke umulig at den lå der allerede den 1. februar, men det ble da lett ganske grundig, så trolig omkom den ved en senere anledning. Det var flere perioder med sol og varme utover i februar.

Hvor frosken og paddene kom fra er uvisst, men at det ved begge de ”ferske” funnene var åpent vann langs land og blank is samt solskinn de foregående dager, etterlater et inntrykk av at disse har ligget i vinterdvale under vann og kommet opp gjennom råkene langs land eller i ”isknekk”. Det var i tillegg midtvinter og selv om det var varmegrader i sola så var det få vårtegn i skogen som omgir de to vannene.

Det som taler i mot at paddene hadde kommet opp fra vinterdvale under vann er at jeg, etter en relativt kjapp gjennomgang av min litteratur på området, ikke kunne finne noe belegg for at

padder overvintrer under vann. Både i Norges dyr (Kauri 1981), Dyreliv i vann og vassdrag (Økland & Lund 1986), samt i flere andre kilder, nevnes



Fig. 3. Forsøk på gjenoppliving. Til tross for forsiktig opptining og hjertemassage lyktes det ikke å få liv i pasientene igjen. Foto: Ola Wergeland Krog.



Fig. 4. Padda som ble funnet den 27. februar var tydelig inntørket og hadde trolig ligget flere dager.
Foto: Ola Wergeland Krog

ikke noe annet enn at padda overvintrer på land. Et søk på internett viser imidlertid at overvintring i vann er relativt vanlig for padder i Sverige og Finland. Se f.eks. Koskela (1984) eller Laitinen & Pasanen (1998). Det er derfor sannsynlig at slik atferd også kan være vanlig her.

Funndata

- Padde 1, 12.12.2004: Østfold, Rakkestad, Gulltjern, UTM 32V PL 349 707 WGS84
 Frosk 1, 12.12.2004: Østfold, Rakkestad, Gulltjern, UTM 32V PL 347 711 WGS84
 Padde 2, 01.02.2005, Østfold, Halden, Stiksvann, UTM 32V PL 3594 6942 WGS84
 Padde 3, 01.02.2005, Østfold, Rakkestad, Stiksvann, UTM 32V PL 3624 7049 WGS84
 Padde 4, 27.02.2005, Østfold, Rakkestad, Stiksvann, UTM 32V PL 362 705 WGS84

Litteratur

- Kauri, H. 1981. Amfibiene. i: Frislid, R. & Semb-Johanson, A. *Norges dyr*. Tredje bind. J.W. Cappelens Forlag AS, Oslo: 362-386.
 Koskela, P. 1984. Sammakkoeläimet. i: Kangasniemi, K. (red.), *Suomen eläimet 3*. Weilin – Göös, Helsinki: 255-287.
 Laitinen, M & Pasanen, S. 1998. Wintering site selection by the common frog (*Rana temporaria*) and common toad (*Bufo bufo*) in Finland: A behavioural experiment. *Ann. Zool. Fennici* 35: 59-62.
 Økland, J. & Lund, H. M-K. 1986. *Dyreliv i vann og vassdrag*. J.W. Cappelens Forlag AS, Oslo: 105-107.